YTTRANDE
Kommunstyrelsen

Till
Klimat- och näringslivsdepartementet

Datum
2026-09-19

Diarienummer
KS-2026-00522

Ert diarienummer
KN2026/01175

Kungsbacka

Yttrande över Klimat- och näringslivsdepartementets remiss: Vägen till utfasning – Styrmedel för ett fossilfritt samhälle (SOU 2026:33)

Sammanfattande inställning

Utredningen konstaterar att det offentliga på flera sätt kan bidra till ett mer transporteffektivt samhälle, bland annat genom samhällsplanering, kollektivtrafik, gång och cykel samt effektivare godstransporter. Kungsbacka kommun anser att staten tydligare bör beakta kommuners och regioners olika förutsättningar att bidra till denna omställning. Åtgärder bör i högre grad kunna riktas till de platser och resrelationer där potentialen för överflyttning är stor. Det kan innebära satsningar på kollektivtrafik i starka pendlingsstråk och på järnvägsinfrastruktur i viktiga godsstråk, samtidigt som tillgängligheten behöver värnas i områden där bilen fortsatt är nödvändig.

Kommunen bedömer att ett sådant geografiskt differentierat perspektiv kan komplettera utredningens huvudsakliga inriktning på elektrifiering och fossilfria drivmedel och bidra till en omställning som både minskar utsläppen och upprätthåller god tillgänglighet i olika delar av landet.

Kommunens inställning i detalj

Godstransporter och järnvägens betydelse

Utredningen konstaterar att satsningar på järnväg kan begränsa trafikarbetet med lastbil, men frågan om överflyttning av långväga gods från väg till järnväg utvecklas endast i begränsad omfattning. I den analys av transporteffektivitet som utredningen refererar till ligger fokus för godstransporter framför allt på omlastningscentraler, samordnade transporter samt längre och tyngre fordon.

Kungsbacka kommun ligger i ett viktigt transportstråk längs västkusten mellan kontinenten, Göteborg och Norge. Västkustbanan används för både person- och godstrafik och är en del av järnvägsförbindelsen mellan Malmö och Oslo. Parallellt med järnvägen går omfattande vägtransporter genom samma stråk. Kommunen anser att järnvägens roll i omställningen av godstransporter bör uppmärksammas tydligare. Elektrifiering och effektivisering av vägtransporter är viktiga delar av omställningen men behöver kompletteras med åtgärder som möjliggör överflyttning av gods till järnväg där förutsättningarna är goda. En sådan utveckling är beroende av långsiktiga statliga investeringar i järnvägens kapacitet och robusthet. Detta är särskilt viktigt i transportintensiva stråk där person- och godstrafik konkurrerar om järnvägens kapacitet.

Kommunstyrelsen
kommun@kungsbacka.se

Kungsbacka kommun
434 81 Kungsbacka

Besöksadress
Stadshuset, Storgatan 37

Telefon 0300-83 40 00

www.kungsbacka.se

Persontransporter och kollektivtrafik i pendlingskommuner

För persontransporter lyfter utredningen bland annat förbättrad kollektivtrafik, gång och cykel samt transporteffektiv fysisk planering som åtgärder som kan minska biltrafiken. Samtidigt bedöms potentialen för minskat trafikarbete vara osäker.

Kungsbacka kommun anser att potentialen behöver analyseras mer utifrån lokala och regionala förutsättningar och transportmönster. Kungsbacka har både omfattande arbetspendling och stora landsbygdsområden. Förutsättningarna att minska bilresandet skiljer sig därför betydligt mellan olika delar av kommunen och mellan olika resrelationer.

I starka pendlingsstråk, där kollektivtrafiken redan utgör ett realistiskt alternativ till bilen, kan det finnas stora möjligheter att öka kollektivtrafikens attraktivitet genom förbättrad kapacitet, turtäthet, tillförlitlighet och prismässig attraktivitet. I mer glest befolkade delar är bilen däremot ofta nödvändig för att upprätthålla tillgängligheten till service och möjligheten till arbetspendling. Möjligheten till riktade satsningar till geografiska områden där de gör störst nytta är inte tillräckligt belyst i utredningen.

Behov av bättre kunskap om kollektivtrafikens potential

Utredningen bedömer att sänkta kollektivtrafikpriser har begränsad betydelse för de grupper som är särskilt beroende av bilen, bland annat eftersom dessa grupper ofta bor i områden där kollektivtrafikutbudet är svagt. Kommunen anser att denna slutsats inte utan vidare bör överföras till pendlingsrelationer där kollektivtrafiken redan är ett alternativ och att det kan behövas ytterligare riktade studier som visar potentiell effekt.

Miljözoner och regional arbetspendling

Kungsbacka kommun ser positivt på utredningens förslag att dela upp nuvarande miljözon klass 3 så att kommuner kan införa miljözoner för bussar och lastbilar utan att samtidigt begränsa personbilstrafiken

Kommunen vill dock uppmärksamma att förslaget kan få konsekvenser även utanför den kommun som inför zonen. I sammanhängande arbetsmarknadsregioner kan pendlare från omkringliggande kommuner påverkas i betydande omfattning. Kungsbacka kommun anser därför att konsekvenserna för regional tillgänglighet och arbetspendling bör beaktas vid införandet av miljözoner för personbilar. Om sådana styrmedel används av en kommun behöver det finnas attraktiva och kapacitetsstarka alternativ för de resor som påverkas. Samtidigt behöver hänsyn tas till personer som bor i områden där kollektivtrafiken inte utgör ett realistiskt alternativ.

Kommunens egen omställning och försörjningsberedskap

Kungsbacka kommun ser positivt på inriktningen mot ökad elektrifiering av fordon och arbetsmaskiner samt fortsatt användning av förnybara drivmedel under omställningen. För kommunens egen verksamhet innebär utvecklingen behov av långsiktig planering av bland annat fordonsbyten, laddkapacitet, elnätsanslutningar och drivmedelsförsörjning. Fortsatta klimatpremier för tunga fordon

och arbetsmaskiner kan underlätta omställningen och bör vara förutsägbara och möjliga även för kommuner att ta del av.

Samtidigt behöver omställningen beakta kommunernas ansvar för samhällsviktig verksamhet och försörjningsberedskap. Flytande drivmedel bedöms under överskådlig tid ha betydelse för bland annat reservkraft. En minskad användning av bensin och diesel kan på sikt påverka den kommersiella infrastrukturen för lagring och distribution av drivmedel. Det är därför viktigt att utfasningen sker med hänsyn till behovet av en robust drivmedelsförsörjning under störda förhållanden.

Kommunen ser positivt på en successiv övergång till fossilfria drivmedel även för reservkraft, under förutsättning att krav på funktion, lagringsbeständighet och uthållighet kan säkerställas. För specialfordon, arbetsmaskiner, reservkraft och annan samhällsviktig utrustning där elektrifiering ännu inte är tekniskt eller beredskapsmässigt möjlig behöver det finnas ändamålsenliga övergångslösningar.

Drivmedelsskatter

Klimatomställningen behöver ske genom kostnadseffektiva styrmedel som underlättar omställningen utan att ytterligare fördyra vardagen för invånare och företag.

Förslaget riskerar att öka kostnaderna för hushåll, företag och kommunala verksamheter. I en kommun med omfattande arbetspendling och stora landsbygdsområden är bilen fortsatt en nödvändighet för många. Kungsbacka kommun avstyrker utredningens förslag om höjd energiskatt på bensin och diesel.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare